

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.22.406/2016/7.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Nagy Magdolna Ügyvédi Iroda

Az alperesek:

I. rendű
II. rendű
III. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Csőzik László ügyvéd I. rendű képviselőjében
Dr. Gáli Ügyvédi Iroda II. rendű képviselőjében
Dr. Szála Tímea ügyvéd III. rendű alperes képviselőjében

A per tárgya:

Ajándék visszakövetelése, kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes, I. rendű alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.P.50.140/2014/54.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 117.Pf.633.215/2016/3.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését - a perköltségre és az illeték viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak, felhívásra 1.831.000 (egymillió-nyolcszázharmincegyezer) forint le nem rótt együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A jogerős ítélet felülvizsgálattal érintett tényállása szerint az

I.-II. rendű alperesek házastársak, a felperes a II. rendű alperes édesapja, a III. rendű alperes az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett végrehajtási jog jogosultja.

- [2] A házastársak eredetileg R.-ban éltek. A közös tulajdonukat képező ingatlanukon fennálló tartozás miatt az ingatlant végrehajtás alá vonták, így a lakhatási lehetőségük megszűnt. A II. rendű alperes 25.000.000 forint összeggel tartozott a III. rendű alperesnek, a jogerős ítélet alapján R.-ban a végrehajtási eljárás nem vezetett eredményre.
- [3] Az I. és a II. rendű alperes, mint állandó lakóhelyre költözők és a felperes, mint haszonélvezeti vevő 2008. november 28. napján előszerződést kötöttek a B., Á. u. 53. szám alatti ingatlanra (továbbiakban: perbeli ingatlan) és a 14.100.000 forint vételárból 1.410.000 forint összeget foglalóként átadtak, további 9.590.000 forint vételárelőleget az eladó bankszámlájára utaltak. A szerződő felek a végleges szerződést 2009. június 5. napján kötötték meg, a vevők a teljes vételárat kifizették. A vételárból a felperes 12. 476.000 forint összeget a saját vagyonából teljesített. A birtokba vételt követően az ingatlanban felújítási munkálatokat végeztek, majd az I.-II. rendű alperesek a gyermekekkel beköltöztek.
- [4] A felperes és az I. rendű alperes megalapították a N. Bt.-t, a beltag az I. rendű alperes, a kültag a felperes lett. A Bt.-t a felperes lakóhelyének címére jegyezték be, a kültag felperes egyben a társaság vezető tisztségviselője volt.
- [5] A felperes, mint haszonélvező a 2010. május 1. napján kelt bérleti szerződéssel havi 30.000 forint bérleti díj ellenében az ingatlanban egy elkülönült lakrészt bérbe adott. A bérleti szerződést 2012 augusztusában felmondta. Az ingatlan a továbbiakban bérlő részére nem került kiadásra.
- [6] Az I. és a II. rendű alperesek házassági életközössége 2011 decemberében szűnt meg, az I. rendű alperes kapcsolatot létesített és 2012 augusztusában a perbeli ingatlanból elköltözködött. Kapcsolatából 2012 szeptemberében gyermeke született. Az I. és a II. rendű alperesek között a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 8.P.104.212/2012. szám alatt házasság felbontása és járulékai iránt peres eljárás van folyamatban.
- [7] A III. rendű alperes tudomást szerzett a II. rendű alperes ingatlantulajdonáról és Magyarországon végrehajtási eljárást kezdeményezett. A végrehajtó 2013. november 12. napján a 2013. október 28. napján kibocsátott végrehajtási lapot a felperes részére is megküldte. A végrehajtási jogot a földhivatal 2014. január 17. napján jegyezte be.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [8] A felperes elsődlegesen azt kérte, hogy a bíróság állapítsa meg: a B., Á. u. 53. szám alatti ingatlannak az I. és a II. rendű alperessel szemben ő a tulajdonosa és az ingatlan-nyilvántartásba az adásvétel időpontjára visszamenőlegesen rendelje el a

tulajdonjoga bejegyzését, amelynek jogcímét a Ptk. 579. § (1) bekezdése szerinti ajándékozása alapján az 582. § (3) bekezdésére - az ajándék visszakövetelésére - alapította. Keresete megalapozásául kifejtette, hogy az ingatlan vételárához (14.100.000 forint) a saját vagyonából összesen 12.476.000 forint összeggel járult hozzá, azaz döntően ő fizette ki. Állította, hogy a kifizetett vételárat azzal a feltevéssel ajándékozta a fiának és a menyének, hogy a házasságuk tartós lesz, ezzel kívánt hozzájárulni a családi életük folytatásához. A házastársak érzelmi kapcsolati konfliktusairól nem tudott, csak az anyagi problémáikat ismerte. A vételárat a család együtt maradása érdekében, az új életkezdésre, az unokái megfelelő oktatása miatt ajándékozta. Az ingatlan bővítés után az egyik lakrészt ő akarta használni, hogy közvetlenül is segíthesse a fiatalokat. A bt.-t is a magyarországi egzisztencia megteremtése, az I. rendű alperes magyar állampolgárságának megszerzése elősegítésére alapították. Mindezen előzmények után teljesen váratlanul érte őt és a II. rendű alperest, hogy az I. rendű alperes házasságon kívüli fogantatásból gyermeket vár, emiatt a felek házassági életközössége megszűnt, az I. rendű alperes elköltözött. A család tartós fennmaradásának reményében adott, a vételár túlnyomó részét kitevő pénzösszeg ajándékozásának feltevése tehát véglegesen megghiúsult, ezért mind a két alperestől elsődlegesen az ajándékba adott összeget, másodlagosan a helyébe lépett értéket, azaz az ingatlan általa adott összeggel arányos tulajdonjogát visszaköveteli. A felperes hivatkozott a PK 76. számú állásfoglalásra, miszerint az ajándék visszakövetelése szempontjából a tartós együttélés feltételezésének és e feltevés végleges megghiúsulásának döntő jelentősége van. Az ingatlan visszaadása az alperesek életvitelét nem rendíti meg, az ingatlant jelenleg sem lakják, maga pedig haszonélvezeti jogát gyakorolni kívánja.

- [9] A felperes másodlagos kereseti kérelmében a Ptk. 339. §-a alapján kártérítés jogcímén kérte, hogy a bíróság az I. rendű alperest kötelezze 746.113 forint vagyoni kár, 900.000 forint elmaradt haszon, a bt. költségei miatt 72.136 forint, valamint 216.510 forint közüzemi költség megfizetésére. Végül kérte az I. rendű alperes késedelmi kamat megfizetésére kötelezését.
- [10] Az I. rendű alperes a keresetek elutasítását kérte. Az ajándék visszakövetelése iránti kereseti kérelemre vonatkozóan az ajándékozás tényét a felperes által megjelölt összegre elismerte: az a felperes saját vagyona volt, amellyel a vételár kifizetéséhez ténylegesen hozzájárult. A Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján azonban az ajándék visszakövetelésére kizárólag akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon az ajándékozáskor kinyilvánította. Az I. rendű alperes - a fentiekre figyelemmel - cáfolta a visszakövetelés jogalapját, mivel az ajándékozáskor a felperes külön kikötést, illetve feltételt, vagy netalán hallgatólagos

elvárását nem nyilvánította ki és a körülményekből sem volt az általa állított feltevés - a család fennmaradása, a házasságuk tartóssága - kikövetkeztethető. A felperes ugyanis tisztában volt azzal, hogy házasságuk nem jó, az évek óta problémákkal terhelt, egyes konfliktushelyzeteknek pedig személyesen is tanúja volt. Az I. rendű alperes határozottan állította, hogy az ajándékozás határozott, konkrét feltételhez nem volt kötve, csak a családi kapcsolat miatt került rá sor, az ajándékozásra indító feltevés - a házasságuk tartós fennmaradása - nem merült fel. Az ingatlanban a felperes akaratából lett tulajdonos, mivel a II. rendű alperes korábbi magatartására tekintettel (a m.-i házra, illetve telekre felvett jelentős összegű kölcsönök törlesztésének hiánya miatt a hiteleket folyósító pénzintézet az ingatlanokat végrehajtás alá vonta) a felperes attól tartott, azt is elherdálja. A felperes tisztában volt azzal is, hogy a II. rendű alperesnek a III. rendű alperes (a II. rendű alperes korábbi munkáltatója) felé 25.000.000 forint összegű tartozása áll fenn, aki végrehajtási eljárást indított. Az I. rendű alperes feltételezése szerint a jelen per megindítása azt a célt szolgálta, hogy a végrehajtást kérő ne jusson hozzá jogos követeléséhez.

- [11] Az ajándék visszakövetelésének sikeressége esetére az I. rendű alperes beszámítási kifogást terjesztett elő. Kérte, hogy a bíróság kötelezze a felperest annak tűrésére, hogy a perbeli ingatlanon 3.000.000 forintnak megfelelő tulajdoni hányada fennmaradjon. Az ingatlan vételárából az ajándék összegén túlmenően kifizetett másfél millió forint a különvagyonra volt, illetve az értéknövelő beruházásokat a II. rendű alperessel a házastársi közös vagyonukból finanszírozták, tehát annak fele része (másfél millió forint) őt illeti. A ház megvételekor ugyanis csak egy különálló szoba, konyha rész volt lakható, az épület másik felében pedig egy szoba, fürdőszoba volt használható. A házat kibővítették, felújították, megcsináltatták a fűtésrendszert, beüvegeztették a téli kertet, kialakították a szobákat, leszigetelték és kifestették belülről a házat, új kéményt építettek, cirkó kazánt és vegyes tüzelésű kazánt vásároltak, a fűtőtesteket és a szanitereket, a bútorok nagy részét pedig a m.-i házukból hozták el. A munkálatok költségét a II. rendű alperessel közösen finanszírozták és az jelentősen növelte az ingatlan értékét.
- [12] Az I. rendű alperes a Ptk. 339. §-ra alapított keresetét elutasítani kérte.
- [13] A II. rendű alperes a felperes elsődleges keresetét nem ellenezte. A házat teljes egészében a felperes vásárolta meg a részükre és a felperes pénzéből lett felújítva. Az ajándék visszakövetelése iránti igény megalapozott, a felperes ugyanis több családi eseményen kifejezte a család egyben tartására irányuló szándékát, illetve azt, hogy a gyermekek (lakhatásának) biztonsága érdekében vásárolta meg részükre a perbeli ingatlant. A II. rendű alperes szerint a szerződések aláírásakor a felperesnek nem volt tudomása a házasságuk konfliktusos voltáról. Hivatkozott arra is, hogy a

felperes eredetileg az ő számára akarta megvásárolni az ingatlant, az I. rendű alperes azonban - a gazdasági tevékenységére utalással - kétséget ébresztett iránta, ezért lettek végül mindketten tulajdonosok. A felperes nem tudott a III. rendű alperes felé fennálló tartozásáról sem, arról csak akkor szerzett tudomást, amikor a végrehajtási jog bejegyzése iránti kérelem beadásra került.

- [14] A III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy az ingatlan-nyilvántartás adataiban bízva - jogerős bírósági ítélettel megítélt tartozás behajtása érdekében - indította meg a végrehajtási eljárást. Először R.-ban próbálta meg az igényét érvényesíteni, majd miután megtudta, hogy a II. rendű alperes Magyarországon ingatlannal rendelkezik, haladéktalanul megindította vele szemben a végrehajtási eljárást.
- [15] A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Az I. rendű alperes állítása nem fedí a valóságot, a felújítási munkálatok költségeit is ő fizette ki.

Az első- és másodfokú ítélet

- [16] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [17] Az ajándék visszakövetelése körében az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perben az ajándékozás ténye nem vitatott, ezért az vizsgálendő, hogy a jogvita elbírálására irányadó 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 582. § (3) bekezdése alapján megalapozott-e a felperes visszakövetelés iránti igénye. A Pp. 164. § (1) bekezdésének főszabálya alapján felperest terhelte elsődlegesen feltevése meglétének, majd a törvényben meghatározott két feltétel együttes fennállásának bizonyítása: a feltevése nélkül nem került volna sor az ajándékozásra és ez a feltevés utóbb véglegesen meghiúsult.
- [18] A PK 76. állásfoglalás alapján az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges meghiúsulása valójában azt jelenti, hogy az ajándékozásra vezető feltevés tévesnek bizonyult. A következetes ítélkezési gyakorlat alapján az ajándék visszakövetelésére ezen a jogcímen kizárólag akkor kerülhet sor, ha a visszakövetelés alapjául szolgáló feltevést az ajándékozó kifejezetten vagy legalább a megajándékozott által kétséget kizáróan felismerhető módon kinyilvánítja. Nem pótolja ugyanis a feltevés ajándékozáskori meglétét az, hogy az ajándékozásra esetleg meggondolatlanul került sor és azt az ajándékozó később megbánta. A felek közötti viszony pusztá megromlása pedig nem ad alapot az ajándék visszakövetelésére.
- [19] Az elsőfokú bíróság a széles körű bizonyítási eljárás lefolytatásának eredményeképpen megállapította, hogy a felperes a visszakövetelés alapjául szolgáló, a család egységére (a felek házasságának tartósságára) vonatkozó feltevést sem kifejezetten, sem kétséget kizáróan felismerhető módon nem nyilvánította ki. Az ingatlan megvásárlási szándékát az I. rendű alperessel egyáltalán

nem beszélte meg, aki csak azzal a ténnyel szembesült, hogy a felperes és a II. rendű alperes kiválasztottak egy házat. Az ajándékozó esetleges - kifejezésre nem juttatott - elképzelései vagy reményei pedig nem azonosak a jogszabályban meghatározott feltevessel, mint ahogy a felek közötti viszony megromlása sem ad alapot az ajándék visszakövetelésére. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások mérlegelésével arra a meggyőződésre jutott, hogy az I. és a II. rendű alperes házasságának problematikus volta bizonyítást nyert, a perben ugyanis - a felperes, a II. rendű alperes és a felperes élettársa előadása kivételével (akit az elsőfokú bíróság elfogulatlanának nem tekintett) - valamennyi tanú a házastársak közötti rossz érzelmi viszonyról számolt be. A felperesnek az I.-II. rendű alperesek rossz házassági kapcsolata ismeretének hiányára vonatkozó állítása életszerűtlen, mivel az minden kívülálló, harmadik személy számára egyértelmű és nyilvánvaló volt. A felperes tehát alappal nem tételezhette fel az I.-II. rendű alperesek házasságának tartósságát.

- [20] Az elsőfokú bíróság a peradatokból azt a következtetést vonta le, hogy a pénzösszeg ajándékozásakor a felperest nem a házastársak tartós együttélésének feltételezése motiválta, hanem a II. rendű alperes tartozásai miatt az otthonát elvesztő család magyarországi lakóhelyének biztosítása. A felperesnek tudnia kellett, hogy a házasság problémás, így alappal nem bízhatott abban, hogy a folyamatos veszekedések ellenére együtt fognak maradni. Azt is tudnia kellett, hogy a II. rendű alperes vállalkozásai rendre csődbe mentek, így az a célszerű, ha Magyarországon nem kizárólag az ő nevére vásárol ingatlant. A felperes éppen a házaspár konfliktusai miatt szerette volna, ha nem válnak el, ha a család együtt marad. Az elsőfokú bíróság határozott álláspontja szerint a keresetet a felperes a felek házassági életközösségének megszűnését (2011. december) követően két évvel később valójában azért nyújtotta be, hogy megakadályozza a végrehajtási jog perbeli ingatlanra történő bejegyzését.
- [21] A fentiek alapján a felperes a rá rótt bizonyítási tehernek nem tudott eleget tenni, nem bizonyította törvényben előírt kettős feltétel fennállását. A bizonyítékok alapján sem feltevésének fennállása, sem annak az I. rendű alperes részére kétséget kizáróan felismerhető módon történő kinyilvánítása nem bizonyított, ezért az ajándék visszakövetelésére irányuló keresete alaptalan. A kereset elutasítása miatt az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes vagylagosan előterjesztett beszámítási kifogásáról való rendelkezést mellőzte.
- [22] Az elsőfokú bíróság a felperesnek a Ptk. 339. § (1) bekezdésére alapított keresetét megalapozatlannak ítélte.
- [23] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és kötelezte az I. és a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felperesnek fejenként 4.828.000 forintot, továbbá külön-külön 122.531 forint elsőfokú perköltséget. Egyebekben az elsőfokú

bíróság ítéletét helybenhagyta.

- [24] A másodfokú bíróság a felperes fellebbezését részben megalapozottnak ítélte. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti okszerű és teljes körű mérlegelésével helyesen állapította meg, érdemi döntésével azonban az ajándék visszakövetelése tárgyában az összecszerűséget illetően csupán kis részben értett egyet a döntés indokait pedig a másodfokú bíróság nem osztotta. A kártérítési igény körében az ítéleti döntés helytálló volt, az indokolását a másodfokú bíróság nagy részben osztotta.
- [25] Az elsőfokú eljárás adataiból megállapíthatóan a felperes keresete elsődlegesen az ingatlan vételárából kifizetett, összesen 12.476.000 forint, mint ajándék visszafizetésére, másodlagosan pedig a helyébe lépett érték, azaz a megvásárolt ingatlan 1/1 tulajdoni hányadának visszakövetelésére vonatkozott. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a Ptk. 582. § (3) bekezdése alapján az ajándék visszakövetelése akkor megalapozott, ha a jogszabályban előírt két feltétel együttes megléte bizonyított. Arra is helyesen utalt, hogy vizsgálni kellett az ajándékozás valamennyi körülményét: a felek helyzetét és viszonyát, az ajándékozó és a megajándékozottak között az ajándékozást megelőzően fennállt kapcsolatot, a feltevésre vonatkozó bizonyítékokat. Az eset összes körülményeiből - különösen a szerződő felek között fennálló családi kapcsolatból, a család m.-i otthonának elvesztéséből, a magyarországi áttelepülésükre, a négy közös kiskorú gyermekre és az ajándék tárgyára is figyelemmel - azonban az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben külön kinyilatkoztatás nélkül is az I. és a II. rendű alperesek, mint megajándékozottak számára nyilvánvalóan az következett és következik, hogy az ajándékozásra a család egységének tartós fennmaradása feltevésében került sor. A feltevés végleges megghiúsulása pedig nem vitás tény, amelynek megítélése során súlytalan, hogy a házassági életközösség megszűnéséhez milyen belső okok vezettek. Ebből következően a másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokból megalapozatlanul vonta le azt a következtetést, hogy a felperesnek az ajándékozás időpontjában a felek közötti problémákra tekintettel lényegében számolni kellett a családi egység felbomlásával, azzal, hogy az nem bizonyul tartósnak. Amennyiben ugyanis a felperes ezzel számolt volna, úgy az ajándékozásra nyilvánvalóan nem, vagy nem a megválasztott módon kerül sor.
- [26] A másodfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt az ajándék visszakövetelésének kettős feltételét bizonyítottnak ítélte, azonban korrigálta az ajándék összegét. A felperes az elsődlegesen az ajándék értékével azonos összeget követelte vissza. Az adásvételi szerződés alapján azonban a felperes haszonélvezeti jogot szerzett, azaz a vételár részbeni kifizetésekor vagyoni értékű jogot is vásárolt a saját maga számára. Ennek az értékét

pedig az ajándék összegéből le kell vonni. Az 1990. évi XCIII. törvény 72. § rendelkezéseinek alapulvételével a másodfokú bíróság az általa kifizetett 12.476.000 forintból 2.820.000 forint összegben a haszonélvezeti jog értékét levonta, így módon a ténylegesen ajándékozott összeg 9.656.000 forint volt. Az I. és a II. rendű alperesek egyenlő arányban szereztek tulajdonjogot, tehát a felperes javára külön-külön 4.828.000 forintot kötelesek visszafizetni.

- [27] A másodfokú bíróság ennek megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletét az ajándék visszakövetelése körében megváltoztatva annak részben helyt adott, ezt meghaladóan a felperes további kereseti kérelmeit elutasító elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem

- [28] A jogerős ítélet ellen a felperes és az I. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, joghatályos, érdemben felülvizsgálható kérelmet azonban csak az I. rendű alperes nyújtott be.
- [29] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét részben helyezze hatályon kívül és az ajándék visszakövetelése iránti kereseti kérelem tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Ptk. 582. § (3) bekezdésének megsértésére alapította.
- [30] Felülvizsgálati kérelme megalapozásául előadta, hogy a jogerős ítélet igen rövid indokolással tévesen adott helyt a felperes keresetének. Ezzel szemben helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes pontosan tisztában volt az alperesek házasságának konfliktusos jellegével és tudomása volt arról is, hogy a II. rendű alperessel szemben jelentős összegű követelés behajtására irányuló végrehajtási eljárás van folyamatban. A keresetlevél benyújtására a tudomásszerzést közvetlenül követő napon került sor, ami arra utal - ahogy azt az elsőfokú bíróság helytállóan meg is állapította - a jelen bírósági eljárás célja a végrehajtás eredményességének meghiúsítása lehetett.
- [31] A perbeli esetben az ajándék visszakövetelésének a feltételei nem állnak fenn. Az I. rendű alperes mindvégig következetesen vitatta, hogy a felperes külön kikötéssel, illetve feltétellel, vagy netán hallgatólagos elvárással élt volna az ajándékozás kapcsán. Az ajándékozás határozott, konkrét feltételhez nem volt kötve, arra egyszerűen csak a családi kapcsolat miatt került sor, a felperes - ha volt is feltevése - azt nem nyilvánította ki, a jogerős ítéletben említett reményét semmilyen módon nem juttatta kifejezésre. Ebből pedig az következik, hogy a feltevése esetén sem tekintette azt az ajándékozáskor lényeges körülménynek. Az I. rendű alperes hivatkozott a következetes ítélkezési gyakorlatra (BH1998.126., BH1985/104., BH2009.355.). A jogerős ítélet 5. oldalán található igen rövid indokolás fő megállapítása, amely

szerint a felperesnek nem kellett számolnia az alperesek házasságának rövid időtartamával, a rendelkezésre álló bizonyítékok tükrében megalapozatlan, hiszen a felperes a lényegében állandósult konfliktusok mellett egyáltalán nem bízhatott az alperesek házasságának tartósságában. Mindezek alapján a másodfokú ítélet a Ptk. 582. § (3) bekezdésének megsértésével anyagi jogi jogszabályt sértett.

- [32] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a jogerős ítéletnek az I. rendű alperes által támadott keretek közötti hatályában való fenntartását indítványozta. Másodlagosan – abban a nem várt esetben, ha az elsőfokú bíróság helytelen okfejtése következtetései esélyt kapnának – kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasítsa. Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a beszámítási kifogásról nem döntött, a jogerős ítélet következtében azonban a beszámítási kifogás nem került elbírálásra.
- [33] A II.-III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [34] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [35] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme alapos.
- [36] A perbeli esetben nem volt vitatott, hogy az ingatlan megvásárlásához szükséges vételár túlnyomó részét a felperes az I. és a II. rendű alpereseknek ajándékozta. Az eljáró bíróságok eltérő álláspontot foglaltak el abban, hogy a felperesnek a Ptk. 582. § (3) bekezdésére alapított visszakövetelési jogcíme alapos-e.
- [37] Az eljáró bíróságok által helyesen felhívott PK 76. számú állásfoglalás egyértelműen kimondja, hogy az ajándékozás alapjául szolgáló feltevés végleges meghíúsulása miatt csak akkor követelhető vissza az ajándék, illetőleg az ajándék helyébe lépett érték, ha az ajándékozás összes körülményére kiterjedő vizsgálódás alapján az állapítható meg, hogy valamely lényeges körülményre vonatkozó feltevés indította az ajándékozót az ajándékozásra, és e feltevés nélkül az ajándékozásra kétséget kizáróan nem került volna sor (PK 76. sz. állásfoglalás I. pont). Helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok azt is, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján – az I. rendű alperes tagadásával szemben – a felperest terhelte állításai bizonyítási kötelezettsége.
- [38] A peradatok alapján tényként állapítható meg, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor a felperes szóban a feltevését nem nyilvánította ki (16. P.30.150/2014/7. sorszámú jegyzőkönyv). Az ítélezési gyakorlat a szóbeli kinyilvánítást nem írja elő, annak bizonyítását azonban megköveteli, hogy az ajándékozáskor volt valamilyen feltevés és enélkül az ajándékozásra nem került volna sor. E kettős feltétel meglétének bizonyítása esetén vezethet

sikerre az ajándék visszakövetelése. Önmagában tehát az ajándékozás ténye az ajándékot még nem teszi visszakövetelhetővé, a PK 76. számú állásfoglalás alapján pedig a bírói gyakorlat nem vélelmezi, hogy a családi, érzelmi kapcsolat megléte és jövőbeli változatlan fennállásának igénye egyben az ajándékozásra okot adó lényeges körülményt megalapozó feltevés is. A családi kapcsolatban élők közötti ajándékozás esetében ugyanis általában nyilvánvaló, hogy annak egyik oka lehet a felek egymás iránt érzett pozitív érzelme. Helytállóan utalt tehát az I. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az érzelmi kapcsolat nem vitás ténye, a viszony jövőbeli változatlanságának reménye - többlet tényállás hiányában - nem azonosítható a jogszabály által megkívánt feltevessel. Az ajándékozaskori feltevésnek ugyanis a megajándékozott számára is felismerhetőnek kell lennie (BH2000.490.).

[39] A felperes a perben következetesen azt állította, hogy a vételár megfizetésénél teljesített 12.476.000 forint összegű pénzajándékát azzal a feltevessel adta, hogy az I. és II. rendű alperes házassága tartós lesz. Az ingatlan megvásárlásához a családi életük folytatásának reményében járult hozzá, azaz feltételezte a házastársak tartós együttélését, amely nem vitatottan véglegesen megghiúsult (BH1995.406.). A felperes feltevésre vonatkozó állítását azonban saját előadása cáfolja. Személyes előadása szerint tisztában volt a család rossz anyagi helyzetével, a r.-i ingatlanuk elvesztésével, a házat azért vette meg, hogy legyen egy hely, ahol lakjanak, így az unokáit is közel tudhatja magához. Az ingatlan megvásárlása egy hirtelen ötlet volt részéről, azt a fiával nézték ki. Először a saját, majd a fia nevére akarta megvenni, illetve az is felmerült, hogy az unokái lesznek a tulajdonosok. Tudomása szerint az adásvételi szerződés megkötésekor az I. és II. rendű alperes kiegyensúlyozott házasságban éltek, megbízott a menyében és biztonságból íratta fele-fele arányban a felekre az ingatlant (16.P.30.150/2014/7. sorszámú jegyzőkönyv 2.-3. oldal). A felperesnek az ingatlan megvásárlásának körülményeire vonatkozó előadását az I. rendű alperes nem cáfolta, a perben maga is azt állította: a felperesnek a vételár ajándékozásával a lakhatásuk biztosítása volt a célja. A felperes motivációját: a család lakásproblémájának megoldását, hogy „ne legyenek a fiatalok fedél nélkül” megerősítette a felperes élettársa (21. sorszámú jegyzőkönyv), illetve a felperes különélő házastársa (26. sorszámú jegyzőkönyv).

[40] A perbeli bizonyítékokból - különösen az ajándékozó fenti, személyes előadásából - megállapítható, hogy a felperes az ingatlan megvásárlásához a pénzajándékot azért adta, mert a hat tagú család elvesztette a m.-i otthonát, lakhatásuk bizonytalanná vált. A felperes az anyagi krízishelyzetben levő család új egzisztenciájának felépítését a II. rendű alperessel együtt Magyarországon látta biztosítottak (a házat csak a fiával nézte meg, a menyével alapított bt.-t ténylegesen ő irányította) és ebben

nyilvánvalóan motiválta az unokák közelsége és a jobb iskolai lehetőség is. A család otthonteremtési támogatása, az unokákkal való közvetlen kapcsolat azonban nem azonos a házastársak tartós együttélésének (a házassági életközösség élethosszig való fennállásának) feltevésével, különösen úgy, hogy az ingatlan megvásárlásával kapcsolatos döntésbe a II. rendű alperest be sem vonták. A Kúria maradéktalanul osztotta az elsőfokú bíróság döntésében kifejtetteket: a felperes az általa hivatkozott feltevése meglétét kétséget kizáróan nem bizonyította, az ajándékozás körülményeiből - különösen a személyes előadásából - következően annak oka és célja a család otthonának, az unokák jövőjének a biztosítása volt. Azt pedig, hogy a vételárhoz való hozzájárulásból az I. rendű alperesnek a felperes házassági életközösségük élethosszig tartó fennállása feltevésére kellett volna következtetnie, a fentiek alapján - a felperes állításán kívül - peradat nem bizonyítja.

- [41] A perbeli esetben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásból más jogkövetkeztetést vont le. Döntését lényegében meggyőződésére alapította, az azonban nem pótolja a jogi álláspont kifejtését, a bizonyítékértékelés eltérő voltának indokolását. A hivatkozott tanúvallomás iratellenessége a perbeli többi bizonyíték mellőzését önmagában nem eredményezheti, a felperes személyes előadásában foglaltak figyelmen kívül hagyására nem vezethet. A másodfokú bíróság a felperes által hivatkozott feltevést tévesen azonosította a családi otthonhoz juttatás segítségével. A Ptk. 582. § (3) bekezdésében foglalt kettős feltétel fennállása - és kétséget kizáró bizonyítottsága - hiányában jogszabálysértően jutott arra a következtetésre, hogy az ajándék visszakövetelésének helye van.
- [42] A fentiek alapján a másodfokú bíróság tévesen, az anyagi jogi jogszabály megsértésével rendelkezett az ajándék visszakövetelése körében, ezért a Kúria a jogerős ítélet erre vonatkozó rendelkezését a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.

Záró rész

- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartásával rendelkezett.
- [44] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelme eredményes volt, ezért a felperes a Pp. 270. § (1) bekezdése alkalmazásával a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. rendű alperesnek 500.000 forint együttes másodfokú perköltséget és felülvizsgálati eljárási költséget, amelynek mértékét a Kúria a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet alapján határozta meg.
- [45] Az I. rendű alperes pernyertes lett, a felülvizsgálati illeték alapja az ajándék jogerős ítélet szerinti összege, azaz 9.656.000 forint, amelynek illetékvonzata (kerekítve) 966.000 forint. Az I.

rendű alperes pernyertessége miatt a felperes köteles megfizetni az államnak az együttes fellebbezési (864.600 forint) és a felülvizsgálati eljárási illetéket (966.000 forint), azaz összesen (kerekítve) 1.831.000 forint összeget.

Budapest, 2017. május 9.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő